RICHARD KULLERKUPP.

Egüptuse pimeduses.

Lõbus rahwamäng ühes waatuses.

Friedebert Tuglase jutustuse järele lawastet.

Tallinnas.
T. Mutsu raamatukaupluse kirjastus.

RICHARD KULLERKUPP.

Egüptuse pimeduses.

Lõbus rahwamäng ühes waatuses.

Friedebert Tuglase jutustuse järele lawastet.

Tallinnas.
T. Mutsu raamatukaupluse kirjastus.

W. Ehrenpreis'i trükk, Tallinnas.

Osalised:

Saariku talu rahwas:

- **Andres** — peremees.
- **Reet** — tema naine
- **Leenu** — nende tütar.
- **Joosep** — nende sulane.
- **Anu** — saunanaine.
- **Jüts** — karjapoiss.
- **Wanaema.**

Külalised:

- **Sirpiku tädi.**
- **Orika onu.**
- **Palu pereisa.**
- **Paljasärgi mölder.**

Tegewus sünnib XIX. ja XX. aastasaja wahetusel Eestis.

Lawastes jutustust „Hunt" olen sunnitud olnud tarwilistel põhjustel mõned jutustuses esinewad tegelased wälja jätma kui ka mõne tegelase sõnu teisele andma, mis lawastuse juures harilik nähtus. Olen püüdnud siiski wõimalikult tekstist kinni pidada, et lugupeetud autori wõimsat rahwahumoori mitte kaotada.

R. K.

Eestuba Saariku talus. Jõulu teine püha, millest tunnistab pühade kohane kord majas. Kesk tuba kaetud laud linaga ja külmade toitudega, kus ka wiinapudelid ja napsiklaasid ei puudu. Kesk lauda lamp, mis ei põle.

Leenu askeldab ahju juures. Joosep akna juures. Wanaema nurgas, kuhu ta kõige etenduse kestes istuma jääb, wangutes pead, kõigutes keha, nagu wanainimeste wiis.

Leenu: Tee aken lahti, Joosep! Liig lämb toas.

Joosep (awab akna): Map pidin wälja minema, Leenu. Ma ei taha kodus olla, kui Paljasärgi mölder, sinu tulewane, siia tuleb.

Leenu: Mis tulewane ta mulle on! Jää ikka koju — külalised tulewad ja saad wiina. Egas alati Jõulu teine püha ole .. Waataks parem, mis see Anu seal õues kiljatab! Kas on ju külalised tulekul wõi?

Joosep (waatab wälja): Ei kedagi. Anu jookseb kaewult kui hull tulema, tühi weepang käes.

(Wäljast kuulda Anu häält: *„Issa pojuke, püha ristike!"* Siis ligemalt: *„Issand halasta!"* Siis weel ligemalt: *„Wiimnepäew on käes!"* Toasolijad kuulawad.)

Joosep (läheneb uksele): Ei noh! Mis seal nüüd õige lahti peaks olema! (Awab ukse.)

Anu (tormab sisse, tühi pang käes): Oh, Issand, heida armu! Wiimnepäew on käes! Oh Jeesuke, o sa püha tallekene! Päästa patuseid!

Joosep | **Leenu** |: Mis seal kaewus lahti on siis?

Anu: Wiimnepäew on tulnud! Oh sina Jumala kolmekordne heldus ja wereleping! Wanakurat on ahelad läbi närinud! Nüüd ta tuleb ja neelab maailma alla! Oh sina Jssanda heldus! Oh sina taewane äralepitus!

(Läbi poekwile ukse kuulda kaewust, mis õige ligidal, suurt kolinat ja urinat).

Leenu (laseb panni käest langeda): Mu Jumal!

Andres | **Reet** | (ilmuwad tagakambrist): Mis siin lahti on? Mis see kisa tähendab?

Anu: Oh sina püha waimukene, püha ristikene, püha tallekene —!

Andres: Mis püha ristikene ja tallekene? Map mõista midagi.

Anu: Oh sina Issanda heldus!

Joosep: Mis sa jamsid! Ütle kord mis seal on?

Anu: Saatan on ahelatest lahti! Wiimnepäew on wäljas!

Leenu: Mis wiimnepäew seal siis on?

Andres: Jäta lori jah!

Anu: Wõeh, missugust hirmust sõna tema tarwitab! Ju inglid laulwad õue peal ja tema weel wannub! Jeessukene, Jeessukene —!

Joosep (wõtab pange): Koer wist kolistas putkas ja nüüd arwab Anu, et wanakuri wõi wiimnepäew ise kaewus... Lähen õige toon wee isi...

Leenu: Ei, seal oli nagu urin kaewus. Ma tulen ka waatan, ehk on midagi... (Joosepiga ära).

Anu: Wanakuri tammub ilma mööda ja püüab hingi, teie aga hinge õnnistuse peale ei mõtlegi.

Reet: Wõi wanakuri ise lahti! Wõi lahti! Kas temal hullul on aru wõi otsa!

Wanaema: Oeh! oeh! Ei ole ikka wanakuri om ikka kodukäija, päris kodukäija! Oeh, oeh!

Andres: Mis seal ikka on! Mõni wasikas on kaewu langenud ja nemad karjuwad kui meelest ära.

Anu: Wõeh, wõi wasikas! Mis tema ka ütleb: wasikas! Peremehekene, ütlen ikka wiimsepäewa palge ees, et ise oled wasikas, kui niimoodi kõneled! Kust wasikas siia sai! Nägin ise, missugune metsaline see on: silmad peas kui laternad ja hambad, — oh sa püha talleke!

(Andres awab ukse, et wälja astuda; samal silmapilgul kuuldub läbilõikaw hulumine ning sulin; kuulda Joosepi hüüet: *„Leena, kurat, lase jalga, lase jalga! Kargab näkku!“* Leena jookseb kiljatades tuppa; temale järele Joosep, käes pang, kuid libiseb uksel ja kukub käpuli maha, kusjuures pang ümber läheb. Toas tarduwad kõik kahwatuks.)

Andres (kisendab äkki): Reet, Reet! Mine, too lauluraamat siia! (Reet tahakambrisse).

Anu: Oh sa pühawaimukene! Oh sa taewatallekene!

Joosep: Oh sa kurat! Arwasin, et ninasse kargas kinni, saatan niisugune. (Äigab üle näo.) Aga otsa andis põrgutule roobiga hea kühmu!

Leenu: Ja silmad, Joosep, nägid kuidas ta silmad liimendasid? Sind aga ei löönud sugugi metsaline, sa kukkusid otsaesise maraskile.

Reet (tuleb lauluraamatuga; annab peremehe kätte): Aga kähku, Andres, tükib weel wana kuri enne pühasõna majasse sisse! (Kõik koguwad pühalikult Andrese ümber).

Andres (awab wärisewal käel raamatu ja loeb):

Awita, Jeesus, et wõimust wõi saada,
kae, kui pimedus tükib mo pääl . . .

Kõik (kordawad seda lauldes Metsalise hulumise saatel).

Andres (loeb):

. . . otsib mo petta ning kahju mul saata,
ega küll asjanda põrguriik sääl!

Kõik (kordawad seda laulu waiksemaks jääwa Metsalise saatel).

Andres (loeb):

Kurat mo kawalust kiusata nõwwap,
sõglata, rikku nink kurwasta püwwap.

Kôik (kordawad seda laulu; weel üksiõõgatus Metsalise poolt, siis kõik wait)

Anu: Kuulake! (Kõik kuulawad; vaikus.) Kadunud! Ei tema kestnud Jumalasõna!

Reet: Oeh Jeesuke! Küll aga ära ehmatas! Arwake, mis sest wälja tuleb, kui kurat pange istuma jääb?!

Leenu: Mis sellest kuradist nüüd arwata! Arwame parem, kust wett saab, sest wesi, mis Jõulu laupäew tõime, on kõik pangedest otsas, kuna warsti külalised tulewad ja meie neile kuuma leent pidime keetma.

Andres: Õigus jah! Päris häbi asi, kui midagi wesist pole külalistele hamba alla panna. Et just nüüd pidi wanapagan kaewu kargama ja oma sabaga jumala weekest segama! Ptui!

Anu: Ja palju meil ikka sellest laupäewal tehtud toidust jätkub, kui weel kaewu hea lahmaka seapekki, mõnikümmend weriworsti ja muud pühade rooga wiime. (Toob nuustiku ja pühib märja koha uksel puhtaks)

Joosep: Nonoh! Mil kaew enne söönud!? Waat' et isegi saame!

Anu: Eks wanapaganale meelehead.

Andres: Käi kuradile oma jutuga! Aga wett läheks ikkagi waja. Mul on weel piiritust, mida segada waja Ehk tuleb segatust nappus.

Joosep: Eks me siis lähe, Anu! (Wõtab warnast mütsi ja ajab palitu selga; ka Anu ajab jaki selga ja wõtab suurräti ümber.) Läki!

Anu: Paluge siis meie eest, pai peresaksad!

Leenu: Noh, ega teie surma lähe!

Anu: Paluge ikka, nagu hirm Metsalise juurest kaewust mööda minna. (Joosep ja Anu ära.)

Reet: Mine tea, kas kaewus ongi kurat, ehk on koguni kodukäija?

Andres: Kodukäija neh! Kes seda enne kuulnud, et kurat kaewu ronib! Pealegi wingus nagu inimene.

Reet: Wabadiku-Jurka, Pärgla-Peedu, wõi Tõru wanamees! Olid kõik lakekausid ja kuradit täis! Istu nüüd pakase külmaga kaewus ja hulu nagu hunt.

Leenu: Aga kui ta raibe sinna jääbki istuma, mis me siis teeme?

Andres: Eks pea kaewu kinni ajama, et ta sinna sisse kärwaks, ja uue kaewama. Muu nõu ei aita.

Reet: Aga kuidas sa kaewad talwisel ajal uut kaewu?! Ei see nõu lähe. Kui kutsuks õige õpetaja. Tema õnnistaks wett ja siis kaoks kõik.

Wanaema: Oeh, wõi õpetaja! Kas nüüdne siis endise sarnane on? Wana oli õige hingekarjane: Tuli, õnnistas maja, et kuradid sisse ei pääseks. Aga kas noor weel seda teeb?! Tema noomib sind ennast, et küll saab, aga kuradit ei tule noomima. Ei seliest nõust tule midagi, kallis lapsuke, ei midagi. Uus kaew tuleb kaewata. O—oeh, oeh!

Andres: Suwel tuleb uus kaew kaewata jah. Ja, eks need kuradid ja kodukäijad ole majapidamisele kahjulikud küll. Hea weel, et kaewu läks, aga mitte lehma wõi hobuse sisse. Oleks saanud waene loom kannatada!

Reet: Mis sest lehmast nüüd! Aga waat', täna, et sinu sisse ei läinud! Kus selle hulumise ots siis oleks olnud! (Waatab aknast). Oeh sa Jeesuke! Wõõrad juba tulewad, aga meil pole weel sooja midagi ... Aga kui wett ei saa, mis sooja jooki siis neile anname?

Leenu: Eks siis peab külma andma, mis seal

siis ikka. Ka wõime worsti ja pekki soendada. Et nad ka nii ruttu tulid! (Läheb ja toimetab ahju juures.)

(Palu pereisa ja Sirpiku tädi tulewad sisse).

Palu pereisa
Sirpiku tädi : Tere, jumalime! Häid Jõulupühi!

Pererahwas: Tere, Sirpiku tädi! Tere, Palu pereisa! Olge terwed tulemast! (Teretawad kättpidi.) Eks ajage nüüd kasukad maha! (Külalised wõtawad üliriided, mida pererahwas warna otsa riputab.)

Palu pereisa: Küll on aga pakane! Waata, et hammustab nina peast! Teil siin nii lämb.

Andres: Mida sa räägid! Tal külm lese kõrwal. No kuhu sa oma pere siis jätsid?

Palu pereisa: Naised kippusid lugemisele koolimaija. Üks õnnis wend Issandas pidada kõnet. Tulnud teine linnast. Teel kohtasin lese Sirpikuga. Eks neid naisa ole wõtta' siit ja sealt.

Sirpiku tädi: Katsu asja! Egas inimeselaps laadamära ole, et aga wõtta!

(Tulewad weel: Orika onu lapsega käe kõrwal ja Paljasärgi mölder).

Leenu: Kui külalisi korra hakkab tulema, siis tuleb neid robinal. Eila tulnud ühtgi!

Orika onu
Paljasärgi mölder : Tere, tere! Häid pühi!

Pererahwas: Tere, Orika onu! Tere, Paljasärgi mölder! Häid pühi! (Teretawad üksteist kättpidi). Ajage aga kohe kesta, muidu tapab teid kuumus ära, wõta siis weel teie surma oma hinge peale! (Külalised raasiwad riietest.)

Reet: Sa Andres, too õllekapp wälja! (Andres wõtab walmis pandud õllekapa.) Laske hea maitsta Jumala wiljakest! (Sosistab Sirpiku tädile.) Kas sa tead ka uudist? Kurat käib ilma mööda! Oh sina igawene heldus! Oh sina wereleping! Tead ka, kodukäija läks meie kaewu — (Mehed joowad õlut.)

Sirpiku tädi: Tean juba! Kruubi peremees rääkis! Teie Joosep tulnud wett saama, aga ta ei an-

nud, omalgi olla puudus. Kaewu põhjas ainult kamalu täis muda.

Leenu: Kust tädi seda teab?

Sirpiku tädi: Eks me tulnud sealt Palu pereisaga läbi. Käisime sees häid pühi soowimas.

Orika onu: Aitäh hüwa rüübi eest! Aga ei tea, kus see Joosep on? Oleks nagu rääkida midagi.

Palu pereisa: Joosep praegu wett otsimas. Käisid Kruubil, aga ei saanud.

Andres: Wõi ei saanud? Eks istuge ometi! (Külalised, kelledest weel mõned püsti, istuwad.)

Paljasärgi mölder: Wõi wett tooma? Waata imet! Ega teil omal ometi wähe ole, Andres? Omal madala maa peal ja üsna ukse all. Olid ka pehmed ilmad: lumi sulas weel kuni eila õhtuni. Wõi teil ei ole wett!

Sirpiku tädi: Saariku rahwal wett on, aga wanakuri wõi kodukäija segas ära!

Orika onu
Paljasärgi mölder: Kuidas? Wanakuri segas ära?

Reet: Oh sina heldekene, te siis teagi weel, mis õnnetus meil täna oli! Oh sina heldene aeg! Kurat käib ilma mööda — teie näägi! Nüüd sogab kaewus sabaga wett! Oleks ka inimesed, et aitaks, aga kus sellega!

Palu pereisa: Enne kui Kruubilt tulin ma ka weel Käärult läbi. Joosep ja Anu käinud ka seal wett saamas. Talle antud toobiga, sest arwatud, et juua tahab. Anu seletama, et kodukäija kaewus, andku wett waadi täie. Kääru rahwas aga, et minge selle jutuga kust tulnud, toogu sealt, kus sõnu ustakse. Naernud weel järele: „Waadake, kus kaks lolli lähewad!"

Reet: Oh need noored inimesed! Wõi nüüdne sugu midagi usub! Kui Kääru rahwas ise siin oleks

olnud, küll siis räägiks teist juttu. Ei ole nüüd wanade austust, saati siis neid ustakse.

Leenu: Aga Joosep on ka noor, eks nad uskund siis tema juttu!

Andres: Joosep nüüd! Tema oma Joosepiga! Räägi parem Paljasärgi möldriga! Kes sulase juttu ikka usub, olgu tal wõi sada tõtt taga. Oleks pidanud ikka ise minema.

(Joosep ja Anu ilmuwad: näod külmast sinised; kõrwad Joosepil külmawõetud — hõõrub lumega, Anul seelik lõhki kistud).

Joosep: Et nad kui põied lõhki läheks! Et nad kiir-surma sureksid! Et hundid nende kondid laiali kannaks!

Anu: Ära teind kurjad inimesed! Ära teind! (Lõdiseb külmast). Ä—ä—ä . . .

Kõik (peale Anu ja Joosepi): Siis wett ei saanudki?

Joosep: Saime! Saime wiimaks! Küll wõttis waewa! (Läheb ahju juure ja paneb ühe kõrwa wastu ahju). Et külm ka mu kõrwad ära pidi wõtma! . . No jah, kuulake ennem, kui suurt waewa nägime, enne kui iwakese saime! Kõige pealt käisime Kruubil — ei antud! Siis Käärul — ei antud! Naersid pealegi. Siis Tõrul. Perenaine mulle: „Mis sa, hernehirmutis oma pimeda hobusega luusid!" Anu talle: „Kodukäija kaewus, wa Tõru peremehe waim sogand wee ära, anna wett!" Perenaine Anule: „Rusikas sulle silmaauku, hammasteta nõid! Kelle meest sa teotad? Kuidas sa julged öelda, et wana Tõru teil kodu käimas? Ah sina ronkade roog! Minu mees õndsakene, sarnane jumalakartlik inimene tuleb nüüd kodu käima! Oot sa see ja teine!" j. n. e. Hässitas siis koera: „Muri! Muri! Paka! Äss! Äss!" Meie lipsti wankrisse, aga koer Anu seelikusse kinni . . . (Peatab, et hinge tagasi tõmmata.)

Anu: Hea, uus pühade seelik on nüüd näru!

Näege, pererahwas, puha puru taga. Sain pühade kingiks, aga nüüd ei kõlba kuhugi. (Näitab seelikut.)

Pererahwas ja **külalised:** Puru jah! Ja siis?

Andres (kallab wiina klaasi, wiib Joosepile): Säh, wõta, see paneb were käima! (Joosep rüüpab: kallab weel ja annab Anule.) Wõta ka!

Anu: Et wa Tõru põrgus oma wanamoori tulise tõrwaga üle külwaks! (Rüüpab.) Et ta mätta otsa mädaneks!

Joosep (pöörab teise kõrwa wastu ahju): Noh, ja siis läksime Pargla mõisa tiigi juure. Seal wett oli, aga pang reo jäänd koju. Anu mulle: „Wõta mütsiga!“ Ma ei tahtnud mütsi märjaks teha ja läksin moonakate elumaja juure. Üks naine oli parajaste uksel ja kui weepange palusin, haaras ta luuakontsu, andis mulle wastu pead ja karjus, et mets raksus: „Jumal päästa setudest!“ Siis kargas mu hing täis ja ma tõstsin waadi mütsiga täis. Pole ma warem sarnaseid nägulid näinud kui seekord.

Pererahwas ja **külalised** (kergendatult hingates): Taewale tänu, et said ometi! Mis nüüd wiga, joo wõi lõhki!

Reet: Lase, Leenu, nüüd panged täis ja pane wesi patta ja tulele!

Leenu (wõtab pange ja tahab minna).

Joosep | **Anu** |: Pea ikka! Oota ikka!

Leenu: Noh, mis siis weel oodata?

Joosep: Las ma kõnelen lõpuni. Kui ma tõstsin mütsiga waadi wett täis, sõitsin mõistagi siia. Wärawas aga hobu seisma kui kiwipost. Külm oli juba mu kõrwad wõtnud ja ma keerutasin nuiaga hobuse kohal. Seal tõmmas hobune äkki ja — ja weewaat weeres maha, wajus kummuli ja wesi kohinal lumesse.

Kõik (peale Joosepi ja Anu): Wõi lumesse! Oh

sa äpardis! Mis nüüd? Et sind ka su wee toomisega susi söögu! Poole päewa ära ja ei tilkagi!

Joosep: Läind ise! Ma külmeta ja aja poole ilma läbi ja weel saa urada.

Andres: Kes see siis nüüd urab! Ega õnnetus kända mööda käi! Mis sa siis weel ahju juures seisad, wõta märg müts peast ära!

Joosep (pöörab teise kõrwa wastu ahju): Wõta sa, kui ta pea külge kinni on külmanud! Et see Tõru wanamees oma kaela käänaks!

Orika onu: Täbar lugu — lõpe nüüd kas wõi karjaga jänu kätte!

Reet: Leenu, mis sa wahid suu lahti, pang käes! Too lund ja hakka sulatama! (Leenu läheb pangega wälja.)

Andres: Eks siis katsume sedasama külma rooga! Istuge lauda, kallid külalised! Näeb Jumal, et meil pole süüdi, kui kuuma wedelikku ei saa anda! Istuge, istuge! Liiguta ju, Paljasärgi mölder! (Külalised kobiwad laua ümber; Reet toob üht ja teist, kusjuures teda Anu aitab; Andres kallab wiina klaasidesse ja hoolitseb selle eest.)

Reet: Wõtke jah! Säh, Sirpiku tädi! Ma hoidsin selle weriworsti sinule! Päris kuumaks läinud ahjus! Kahju, et kohwi ei saa teha!

Palu pereisa (lööb teistega klaasid kokku): Terwist! (Joowad.) Ja milline see pühade laud weel peab olema! Tilk õlut seakõrwa wõi weriworsti peale on ka parem kui kohw wõi leem! (Leenu tuleb pange täie lumega ja paneb selle ahju juure sulama; annab seepeale Joosepile õlut).

Leenu: Tee suu seks, Joosep!

Orika onu: Ja teie ei julge nüüd wett wõttagi?

Andres: Nii see on paraku küll. (Wiib Joosepile wiina ja istub siis laua taha).

Sirpiku tädi: Ei see kodukäija wett püreta! Et seda mul enne meelde ei tulnud ütelda! — Küll on aga magus werikäkk teil! — Olin alles tüdruku-

kene, waat' siis mässas meil ka kodukäija piimapanged, jahukotid ja aluspüksid läbi, nii et tolma taga! — Wõtan weel ühe tillikese tükikese werikäkki! — Mõistagi, et ei usaldanud siis meie ka midagi aidast pruukida, et ei tea mis haiguse kaela saab. Kuid sõtsekesed, wellekesed, häda ajab härja kaewu. — Kui ilus roosa seakõrw teil laual, nagu mõrsja põsk, kuhu peig musu wajutanud! Wõtan ühe killukese! — Kus see järg nüüd jäi? No jah, häda ajab härja kaewu. Ei aidand midagi, pidime kodukäija nuhitud asju sööma. Kuid midagi ei teinud! Mitte midagi! Olime terwed kui jumala linnukesed taewa all. — Ah näe, teil soendud kapstapirukaski laual! Katsun õige tillitillukese killukese!

Wõõrad: Wõi midagi ei teinud!?
Kodused: Eks kae Issanda imet!

Reet: Ja meie waesekesed ikka õhkame ja mõtleme, et oh sa heldekene, kust ikka wett saaksime!

Andres: Siis peaksime ikka wanasaatana habetpidi wõi sabatpidi wälja tirima! (Kallab wiina.) Joogem, joogem! Wõtkem wahele õlut kah! Terwit!

Teised wiinajoojad (lööwad klaasid kokku): Terwit!

Anu: Jah, kuradi peab ikka wälja tirima!

Reet: Jah saatanat koera naha sees!

Joosep (juba weidi nokastanud; tuleb ahju juurest): Ma lähen õige — hõk! — kaewu weerelt waatama, mis sees on! Kas mul julgust wähe wõi — hik! (Astub wälja).

Andres: Sa, Leenu, too pootshaak! Sellega hea saatanale anda kühmu silma alla. Wõib olla, haarab ta koguni sellest kinni, kui sisse laseme. (Leenu läheb pootshaaki tooma). Siis muud kui sikutame ta wälja. Joogem nüüd õlut, et süda nagu tugewamaks läheks. (Rüüpab ise enne; õllekann käib käest kätte).

Reet: Kui kutsuks nüüd enne selle lugija koolimajast siia, et püha sõna meid kaitseks?!

(Joosep tuleb sisse Karja-Jütsiga; Leenu tuleb pootshaagiga)

Joosep: Seal wee peal nagu lamas — hik! — loom, karwad weest mustad, silm padasinine — hõk! — ja hambad irwi. (Andres wõtab pootshaagi.)

Naised: Oh sina heldekene! Oeh Jeesukene!

Jüts: Joosep waletab. Mina waatasin ka, ei näinud midagi.

Andres (põrutab peale): Mis sina, Jüts, ka näed midagi! Sa ulata üle ääre waadatagi! Mis sa kolad kallil õhtul ringi mööda ilma inimesi! Wasta siis nolkmokk, kui sult küsitakse! (Jüts poeb nurka.) Waat, et saad pootshaagiga!

Paljasärgi mölder: Kas wanakurat surnud oli?

Joosep: Surnud — hõk!

Anu: Wõi surnud! Mis sina, noormees, sellest asjast tead! Ei kurat sure. Kawal on ta. Lamab wenekooluses, et meid aga wõrgutada. Oi tema tembukesi, Issand halasta! Oi tema krutsikuid, taewas hoidku!

Andres: Kes siis tõmbama tulewad? (Tõuseb püsti.)

Paljasärgi mölder | **Palu pereisa**: Mina! Mina!

Orika onu: Wõi minagi narripunn olen! Mina tulen esimeste liiki.

Joosep: Ja mina — hõk! ja mina — hik!

(Äkki kostab wäljast hirmus kisa; kõik langewad näost ära).

Naised: Oh sina isa, poeg ja pühawaim!

Anu: Juba hakkab, juba hakkab! Säh nüüd surnud! Eks ma öelnud, aga kes mind usub! Kuulake, kuulake, kui Tõru wanamees hakkab jälle laulma!

Andres (põrutab pootshaagiga maha): Lõuad pea, Anu! (Kõik kuulatawad. Waikus.)

Reet: Nii see enam jääda ei wõi! Wälja peab

kuriwaim kaewust tulema, muidu ma siin ühtki ööd enam ei maga

Leenu: Mina ka mitte.

Anu: Oh sa Jeesukene, kes siin wõib enam magada!

Sirpiku tädi: Ma... ma kardan, et ma enam koduski magada ei saa, muud kui kuulan aga mis kuriwaim kõrwus huugab!

Andres: Ja, nii see enam jäeda ei wõi! (Kallab waba käega wiina). Joogem! Terwist! (Mehed joowad.) Jää ilma weeta, mis muud, kui kurjalooma wälja ei saa. Kes siis tõmbama läheb?

Palu pereisa: Eks peremees ole ikka pea.

Reet: Kus tema nüüd, peremees, tõmbama läheb! Kuulsite ise kui wanakuri mõirgas! Kui ta weel suu lahti teeb, mis weel siis!

Andres: Mis mina nüüd, eks wõtke ikka sulased kõige pealt. Joosep, sina mine! Säh ahing!

Joosep (waarub ligemale): Kas elu wõi surm, kas elu wõi surm... Kui tuleb siit ära minna, siis mine — hik! — siis mine ilma risti ette löömata — hõk!

Leenu: Oh teid sõgedaid ka! Miks just Joosep! Joosep ju weel poisikene! Las wanad mehed näitawad julgust nagu Paljasärgi mölder! Joosep on paljaspüks, möldril weski. Las kaitseb weskit kurjalooma eest ja tulewase naise pärast . . .

Paljasärgi mölder: Mis teil mõtesse tuli! Kuhu mina oma suure kerega lähen! Ei sünni ju kaewu ligigi! Eks Palu pereisa lähe, tahtis ju ennist kangesti!

Palu pereisa: Oh, mis teie minust kiusate! Mul puhtad riided seljas! Ja mõtelge ristiinimesed, kuidas ma oma pere leinama jätan. Las Orika onu läheb. Mõtelge ikka: surma peale wälja minna! Ei mina.

Orika onu: Mina? Kuidas mina lähen? Üleeila kukkusin maha, käsi nikastas, labaluud nagisewad. (Hakkab ämarduma.)

Andres: Wahest kardad?

Orika onu: Mina kardan? Niisama wähe kui sina. Sõjas olin — ja nüüd peaksin kuradit kartma! (Kõik waatawad nõutult üksteise otsa.)

Jüts (äkki nurgast): Mina lähen, kui peremees pootshaagi annab.

Kõik: Sina sitikas! Kae nolki! Wõi tema läheb wanapaganat pilkama! Karja-Jüts arwab, et tal mõne jääraga karjamaal on tegemist, aga mitte wanapaganaga.

Jüts: Lähen jah ja ei karda kedagi!

Andres: Kae mul tatinina! Wõi tema tuleb meid nokkima. Ma sulle pootshaagiga näitan . . .

Jüts: Wanapaganat kardate, aga mind ähwardate lüüa — wäikest karjapoissi. Kah mehed!

Joosep: Noh, kui Jüts läheb, — hõk! siis läheb ka Joosep — hik! Pootshaak siia! (Wõtab pootshaagi).

Paljasärgi mölder: Las Jüts läheb pealegi. Tema läheb ees, meie järele. Egas wanapagan teda pane tähele — on nii wäiksekene teine. (Pimeneb weelgi.)

Teised mehed: Siis wõib õige minna jah!

Reet: Sina, Andres, hoia ennast Paljasärgi möldri seljataha — tal hea kõht ja sa ei puutu wanakuradile nii kohe silma.

Jüts (wõtab pootshaagi Joosepi käest): Noh, tulge kui tahate, et teid jänespükstiks ei sõima kõik küla karjapoisid! (Astub wälja; tema järele waarub Joosep; siis Paljasärgi mölder, kes end Joosepi selja taha hoiab; siis Andres, kes ennast möldri selja taha hoiab, nii ka kõik teised mehed.)

Leenu: Ukse jätawad pärani lahti! (Tahab ust kinni tõmmata.)

Reet (teeb ukse lahti): Ei, kus sellega! Andres ja ja Paljasärgi mölder wäljas. Eks sa siis mõtle, et su peigmees niisama kui surma suus. (Läheb weelgi ämaramaks.)

Leenu: Ei ma argpüksi taha. Joosep siiski julgem Parem juba lähen Karja Jütsile kui möldrile. Näe, pime juba, waja lamp süüdata! (Süütab.)

Sirpiku tädi: Pst! Tasa! Tasa! (Kõik kuulatawad.) Wäljas kuulda Joosepi häält: *„Liigutab — hik! Liigutab — hõk!"* Äkki kuulda sulpsatust, kui langeks keegi wette. Toasolijad wõpatawad. Siis möldri hääl: *„Tagasi kargas!"* Waikus. Siis kuulda ähkimist ja puhkimist ning Andrese häält: *„Kas pole pöörane, ei anna, ega anna kätte!"* Äkki karjub Orika onu: *„Eemale, eemale, waata kui kargab üleääre ja lööb hambad sääremarja!"* Mehed jooksewad seepeale rüsinal sisse peale Joosepi ja Jütsi).

Mehed: Wälja kargas! Hüppas kui konn, silmad aina wälkusid! Kintsu lõi kihwad!

Leenu: Aga, kus on Joosep? Jumala pärast, mis on Joosepiga juhtunud?

Reet: Oh sa heldekene!
Sirpiku tädi: Wõi wälja kargas!

(Jüts ja Joosep ilmuwad ähkides läwele, rebides midagi oma järele.)

Jüts: Sähke argpüksid oma kodukäija!

Joosep: Nülige nahk — hik! — ja tehke praadi — hõk!

Kõik (peale Joosepi ja Jütsi): Tule Jumal appi, mis te tast siis sia rebite! Waat et kargab kõrri kinni! Taewa arm, mis te arus!

Leenu: See ju surnud wististe!

Joosep: Eks ma öelnud, et surnud — hik! Nüüd andke klaas wiina waewa peale — hõk! (Kõik koguwad läwele; Joosep ligineb lauale ja kallab wiina klaasi.)

Andres: Oodake, ma toon tuld! Silmad ei seleta hasti. Üks sarw nagu mustab!

Reet (haarab lambi Andrese käest): Oh sa heldekene, nüüd pillab weel lambi maha oma wärisewast käest.

Palu pereisa (tõukab läwel metsalist jalaga): See ei ole ju sarw, mis mustab, see on ju saba, kuradi saba.

Paljasärgi mõlder: Wõi kuradi saba!
Orika onu: Waata raiska!
Sirpiku tädi: Oh sa taewas!

Jüts: Ei ole ühti Wanakuradi saba! Hundi saba ikka!

Andres: Wõi hunt, kurat!
Reet: Oh sa heldekene!
Palu pereisa: Ptui kurat!

Mõlder: Ei tea, kunas ta seal kaewus wõis juba olla? Wahest waewles juba nädal otsa seal!

Anu: Wai nädal otsa! Täna ikka nägin hundi silmi!

Orika onu: Sul wanad silmad, kui mädaseened! Wõib olla, et juba mitu nädalat ennast kaewus näljutas ja alles täna surmawalus hakkas mõirama?!

Palu pereisa: Teadagi, et juba mõnda aega seal ligunes. Jää alla puges, kui wett tulite wõtma. Hunt on kawal ja tal on wisa elu kui ussil. Ja kuidas ta siis nii ruttu seal ära wõis surra, kui seal kauemat aega ei olnud!

Leenu: Ja meie sõime toitu, mis selle weega keedetud! Õõk!

Sirpiku tädi: Oeh sa issakene! Okse tükib peale . . Aidake! Hõõ — õõk!

Reet
Anu : Hõõ — õõk!
Mõlder

Joosep (joob wiina): Hundi terwiseks! (Pakub ka pereisale.) Säh, pista — hõk!

Andres: Joosep, oh sa oinapea! Ma keetsin ju õlut ja segasin piirituse kaewu weega!

Palu pereisa (tõstab klaasi huulile): Hõõk! Ei see tä — täpe tähenda midagi! (Joob.)

Joosep: Kui tuleb siit minna, siis mine, — hik! — siis mine risti ette löömata — hõk!

Andres (waarudes ja kahel käel kõhust kinni haarates): Wõ — wõtku kurat neid huntisid! Nüüd muud kui pea wäriseb ja kõ — kõht käib ümber!

Trükist ilmunud näidend

Äikese pilv. F. N. Laderner. Komöödia

Daani Prints Hamlet. Villiam Schakespeare. Kurbmäng.

Egüptuse pimeduses. Fr. Tuglase jutustuse järele R. Kullerkupu lavastatud. Nali 1 v.

Hans Hädavares. Blumenthal ja Kadelburi. Nali 3 v.

Judith. F. Hebbel. Tragöödia 5 v.

Kerenski ajal (Sõjaväljal). J. Metua. Nali 3 v.

Kõlblus kõlvatus. Poeck. Nali 1 v.

Kui kaks nii ühte nägu on . . . Nali 2 v. Kivilombi Ints.

Kulupuu Juku. Koomiline ooper 2 pildis.

Lumi. St. Prszybyszevski. Draama 4 j.

Meie kraf. K. Laurberg. Jant 1 v. minevikust.

Musu. Ernst Anton. Nali 1 v.

Nostra Regio. Jüri Õunap. Draama 4 v.

Nõia-Kadri. J. Vaht. 1 v.

Okeaan. — Leonid Andrejevi tragöödia 7 pildis.

Öde Beatrice. M. Maeterlinck. Legend 3 v.

Pelleas ja Melisande. M. Maeterlinck. Näidend.

Rahaauk. Richard Kullerkupp. Nali 1 v.

Tasuja. A. Trilljärv. Kurbmäng 6 p.

Terve eskadroon. H. Vaks. Kasarmu jant lauludega.

Tuttuiinna moosekandid. H. Vaks. 3 v. muinasjutt.

Uues korteris. Mait Metsanurk. Naljamäng 1 v.

Vanad poisid. R. Misch. Nali 1 v.

Vana soldat ja noor soldat. Pissemski. Dramaat. stseen 1 v.

2 × 2 = 4. H. Saar. Algupärane miniatüür operett. 1 v.